

Frödings selvportrett tegnet på Lillehammer 1891, i et brev til "Astrid", som svar på en falsk ekteskapsannonse i Göteborgs Handels og Sjøfartstidende.

Unionspoeten

Du kjenner hans dikt fra skolen, du har hørt dem opplest og du har sunget melodiene – "Det gingo tre jäntor", "Det var dans bort i vägen". 150 000 var på gaten i Stockholm under hans begravelse i 1911. Men få vet at den svenske poeten Gustav Fröding skrev, snakket og diktet på flytende norsk eller at han var den eneste svenske kulturpersonlighet som reelt oppholdt seg i Norge i unionstiden. TEKST O. HENRIK AKELEYE BRAASTAD

Suttestad sanatorium på Lillehammer. Her bodde Gustav Fröding i tilsammen tre år fordelt på tre ulike opphold i årene 1890 - 1896. Her var det lite brennvin, mye mat og han var elsket av medpasientene. Herfra klatret han til topps på Nordens litterære parnass.

Frödings familie på morsiden er akademikere, på farssiden skogsaristokrati. Fröding selv er sjenert, sky, har "torgskrek", men er samtidig munter og slagferdig i små trygge lag – en mesterlig imitator. Han har ravnsvart hår, blek, gusten hud, er dramatisk nærsynt og fomleter med hendene. Han er pertentlig, en elegantér i hvit dress som oppfyller folkelige fordommer om "dikteren". Fröding er tørst og kan konsumere 5 fl. cognac i døgnet. Han leser tusen sider om dagen, med antegnelser i margen. Han er et eksamenløst geni. Hans samlede verker utgjør 16 bind; mest dikt, men også essays, bokrecensjoner, mye journalistikk samt en mengde brev.

EN PLAGET MANN

Gustav Fröding ble født i 1860 i Karlstad og tilbringer sine studiedager i Uppsala i første del av 1880-årene. Han er en plaget mann, lider av store psykiske problemer og er hyppig inn og ut av ulike mentalsykehus i løpet av disse årene. Fra 1890 – 1896 tilbringer han hele tre år i løpet av tre ulike opphold på dr. Jens Torps Suttestads Sanatorium på Lillehammer. Fröding flytter så til Stockholm hvor han blir innlagt på Uppsala Hospital og umyndiggjort før han blir sluppet ut i unionsoppløsningsåret 1905.

UNIONSPOESEN

I tilknytning til årene på Lillehammer ut-

gir han fire diktsamlinger. Han kommer til Norge i 1890 som ukjent og forlater landet i 1896 som berømt. Skumttoppene fra hans faglitterære reputasjon i ettertiden er unnfanget i tilknytning til årene i Norge. Som journalist i unionsstriden i svenske aviser er Fröding sterkt pro-norsk. Han ser de to land som et folkefellesskap som godt kan ha to konger. Fröding er samforstandersmann. I artikkelen "Om jeg var konge" skriver han: "– ja da skulle jeg opplse unionen!"

FRÖDING OG BJØRNSON

I de årene han tilbringer på Lillehammer lærer han seg alt om Norge. Han går to ganger daglig gjennom Lillehammers storgate, observerer lynskarpt. Landet er som en eneste stor familie skriver han, "jeg vet alt om hvem som beilet til frk. Huitfeldt i Trondheim, hvordan familiene Vogt og Heyerdahl er i slekt og hvorfor overlærer Hanssen fra Molde skilte seg fra sin hustru født Morgenstjerne-Bredal fra Mandal."

Han er kun 17 km. fra Bjørnstjerne Bjørnson på Aulestad, treffer ham aldri på tomannshånd, men vet alt om ham. Fröding kan repetere gausdalsbøndenes fordomsfulle historier om Bjørnsens gårdsdrift på gausdalsdialekt. Fröding beskriver folketaleren Bjørnson fra Lillehammer slik: "Der fremme vandret en bred kjempegestalt med en atlets bryst – slik

skuer ingen annen i Nordens land enn han (...) presten, skuespilleren og bygdetaleren var alle med (...) vredens patos avløstes av bondens bitende, hensynsløse sarkasmer."

FRÖDING OG HAMSUN

I 1895 treffer han Knut Hamsun på Lillehammer: "Han er lik Bjørnson i anseksdragene, ser litt gråblekt demonsk ut, litt bedrøvet behersket engstelig, litt mistenksom og særdeles fandenivoldsk (...) en stor vakker prektig kar, en riktig viking og kjempe (...) full av forakt, og bitterhet og selvfølelse og nykkfullhet, men elskverdig på sin måte (...) det er en jævelskap i ham, dels ekte, dels kunstig, men også det uekte har et slags behag hos ham, men ler inni seg over hans impertinenser og imponerende attityder". Fröding møter også Arbeiderbevegelsens Fernanda Nissen, som blir en kjær venn og inspirerer hans berømte dikt "Det burde ha vært stjerner".

FRÖDINGS ARV

Med brorsarven etablerer søsteren Mathilda Fröding "Gustaf Frödings Minnefond", Lillehammers største legat, når hun dør på Lillehammer i 1917. I dag kan du reise dit i Frödings fotspor, gå langs "Gustaf Frödings vei", ned "Frödingfaret" der han vandret, oppkledd, for å skue kvinnene som de ankom med Skibladner. •